

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 117/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/134/2020 z 28. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (sťažovateľ v sťažnostnom petite nesprávne označuje rozhodnutie najvyššieho súdu ako uznesenie). Navrhuje zrušiť ho, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ 16. júla 2015 uzavrel so [REDACTED] (ďalej len „žalovaný 2“), zámennú zmluvu, ktorej predmetom boli spoluvlastnícke podiely k pozemkom. Sťažovateľ sa stal okrem iného vlastníkom pozemku v katastrálnom území Lužianky s výmerou 3 566 m².

3. Rozhodnutím kompetentného správneho orgánu z 1. marca 2016 bol sťažovateľovi predmetný pozemok vyvlastnený v prospech spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „žalovaný 1“). V spojení s rozhodnutím odvolacieho správneho orgánu bola náhrada za vyvlastnenie (271 194,28 eur) uložená v depozite Slovenského pozemkového fondu

s tým, že bude vyplatená osobe, ktorá bola vlastníkom v čase vyvlastnenia, keďže na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) sa v tom čase viedlo ešte pred rozhodnutím o vyvlastnení začaté konanie sp. zn. 17C/490/2015, v ktorom ide o určenie vlastníckeho práva k identickému pozemku a v ktorom je žalobcom žalovaný 2 a žalovaným je sťažovateľ.

4. Sťažovateľ podal na okresnom súde 24. júna 2016 žalobu, ktorou sa voči žalovanému 1 a žalovanému 2 domáhal určenia vlastníckeho práva k spornému pozemku. Neskôr navrhol zmenu žaloby tak, aby bolo určené jeho vlastnícke právo ku dňu vyvlastnenia. Vyhovujúcim rozsudkom chcel takto pre seba dosiahnuť výplatu náhrady zloženej v depozite. Návrhu na zmenu žaloby však okresný súd uznesením z 19. januára 2018 nevyhovел, keď poukázal na skutočnosť, že bol podaný 12. decembra 2017, prihliadajúc na stav veci je možné rozhodnúť na jedinom pojednávaní a na účel rozhodnutia o zmenenom petite žaloby by bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 25C/359/2016-113 z 23. januára 2018 žalobu sťažovateľa voči žalovanému 2 zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, keďže nie je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, a voči žalovanému 1 pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, keďže žalovaný 1 nadobudol vlastnícke právo vyvlastnením, čo je osobitný a od právneho predchodcu neodvodený spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva.

6. Na odvolanie sťažovateľa podané proti meritórnemu rozsudku i proti uzneseniu o nevyhovení návrhu na zmenu žaloby Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7Co/133/2018-203, 7Co/134/2018 z 28. novembra 2019 prvoinštančný rozsudok potvrdil a odvolanie proti nevyhoveniu návrhu na zmenu žaloby odmietol. Stotožnil sa so závermi okresného súdu a dodal, že po vyvlastnení by už rozhodnutie o určení vlastníckeho práva v prospech sťažovateľa nemohlo tvoriť podklad pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností. Odmietnutie odvolania proti uzneseniu o nevyhovení návrhu na zmenu žaloby odôvodnil krajský súd jeho neprípustnosťou vyplývajúcou *a contrario* z taxatívneho výpočtu podľa § 357 v spojení s § 355 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

7. Sťažovateľ v dovolaní podanom proti rozsudku krajského súdu namietal vadu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku a prípustnosť dovolania založil aj na § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Zmätočnosť mala byť spôsobená nedostatočným odôvodnením odvolacieho rozsudku, ako aj v nepripustení návrhu na zmenu žaloby, ktoré bolo podľa sťažovateľa svojvoľné. Nesprávne práve posúdenie veci videl v tom, že naliehavý právny záujem v jeho kauze daný bol, keďže žalovaný 2 v inom konaní namieta neplatnosť zámennej zmluvy. Navyše, náhrada mu nebola vyplatená (rovnako ani žalovanému 2). Sformulovanou právnou otázkou sa pýtal, „či naliehavý právny záujem nenahrádza pasívnu vecnú legitímáciu, ak existuje naliehavý právny záujem proti označenému žalovanému“.

8. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol. K nevyhoveniu návrhu na zmenu žaloby konštatoval, že pokiaľ proti takémuto uzneseniu okresného súdu nie je prípustné odvolanie, potom ani dovolací súd nemôže preskúmavať správnosť úvahy okresného súdu o tom, či sú naplnené podmienky na pripustenie navrhovanej zmeny. Nedostatočnosť odôvodnenia odvolacieho rozsudku najvyšší súd nezistil.

9. Vo vzťahu k nesprávne právnemu posúdeniu veci najvyšší súd konštatoval rozdielnosť kategórií pasívnej vecnej legitímácie a naliehavého právneho záujmu, pričom sohľadom na okolnosti kauzy uviedol, že medzi sťažovateľom a žalovaným 1 „*neexistuje spornosť vlastníckeho práva*“, preto ani niet naliehavého právneho záujmu. Zároveň najvyšší súd zdôraznil, že žalovaný 2 nie je zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, a teda nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v spore ide.

10. Najvyšší súd doplnil odkaz na súvisiace konanie sp. zn. 17C/490/2015 prebiehajúce na okresnom súde, v ktorom bude odstránená neistota medzi sťažovateľom a žalovaným 2 v spore o určenie vlastníckeho práva. Následne bude vyplatená aj náhrada osobe, ktorá bola vlastníkom v čase vyvlastnenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popisuje podstatné skutkové a právne okolnosti svojej kauzy a dôvodí, že pokiaľ nebola náhrada vyplatená, existuje naliehavý právny záujem na ním navrhovanom určení. Podstatným je výsledok konania. Na základe výsledkov konania sp. zn. 17C/490/2015 nemôže byť sťažovateľovi náhrada za vyvlastnenie vyplatená, pretože v konaní sa vyplatenia náhrady domáha žalovaný 2.

12. Sťažovateľ odkazuje na závery okresného súdu v inej veci (sp. zn. 14C/353/2016), v rámci ktorých konštatoval, že existuje naliehavý právny záujem žalobcu (tiež sťažovateľ), keďže nemal vyplatenú náhradu. V tomto konaní bolo rovnako preukázané, že vyplatenie náhrady požaduje aj žalovaný, avšak na základe výsledkov toho konania nemôže byť žalobcovi náhrada za vyvlastnenie vyplatená. Vyplatenie náhrady za vyvlastnenie sťažovateľovi je závislé od výsledku tohto súdneho konania, a preto je daný naliehavý právny záujem na určení, že bol vlastníkom ku dňu vyvlastnenia.

13. Súd v sťažovateľovej veci nevenovali pozornosť jeho argumentácii, že jeho právo je neisté, pretože je ohrozované žalovaným 2, ktorý tvrdí, že zámenná zmluva je neplatná. Podľa sťažovateľa je rozhodnutie súdu vo veci arbitrárne, lebo sa nedostatočne vysporiadalo s jeho argumentmi, závery súdu sú svojvoľné, bez opory v zákone, skutkovom stave alebo judikatúre. Postup súdu, keď sa v rozhodnutí vôbec nezaobrá skutkovými okolnosťami prípadu a argumentmi žalobcu takým spôsobom, že ich nevyvráti ani nevysvetlí, prečo podľa jeho názoru nie sú prijateľné, je v rozpore s princípom materiálneho právneho štátu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“) možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019).

15. Zásadnú sťažostnú námietku sťažovateľ orientuje do roviny podústavného práva. Záver, či v jeho prípade existoval naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, je vecou aplikácie § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku na rozhodné skutkové okolnosti sťažovateľovej kauzy. K podmienke naliehavého právneho záujmu existuje (ešte aj z obdobia účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) rozsiahla judikatúra (najvyšší súd ju stručne zrekapituloval v bodoch 31 – 33 napadnutého rozsudku).

16. Vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je ústavný súd alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

17. Sťažovateľ zrozumiteľne dôvodí, že jeho neistota sa viaže na vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, ktorá je v depozite Slovenského pozemkového fondu. K tejto argumentácii ústavný súd (zhodne so všeobecnými súdmi) opakuje, že zamietnutie určovacej žaloby sťažovateľa neprejudikuje, že mu náhrada vyplatená nebude. Vzhľadom na okolnosti predmetnej veci je práve paralelne prebiehajúce skôr začaté konanie sp. zn. 17C/490/2015 rozhodujúcim pre určenie, komu bude náhrada vyplatená. V uvedenom konaní je sťažovateľ žalovaným. Preto, ak bude žaloba žalovaného 2 zamietnutá, náhrada za vyvlastnenie bude vyplatená sťažovateľovi. Názor, z ktorého pri zamietnutí sťažovateľovej určovacej žaloby vychádzali aj okresný súd, krajský súd a napokon i najvyšší súd, nejaví známky svojvôle či ústavnej neudržateľnosti. Sťažovateľa ako sporovú stranu v konaní sp. zn. 17C/490/2015 totiž neoberá o príležitosť procesne účinným spôsobom stvárniť svoju meritórnu argumentáciu v prospech vyplatenia náhrady práve jemu. Zamietnutie sťažovateľovej žaloby tak nepredstavuje odopretie spravodlivosti v podobe neochoty súdov konajúcich o jeho určovacej žalobe zaoberať sa zodpovedajúcou vecnou argumentáciou a zaujať k nej decízne stanovisko. Inak povedané, zamietnutie sťažovateľovej určovacej žaloby nie je záverom o tom, že mu nesvedčí právo na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ale len dôsledkom toho, že sťažovateľ na presadzovanie tohto svojho hmotného práva zvolil neadekvátnu procesnú formu – žalobu o určenie vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti. V dôsledku súvisiaceho konania sp. zn. 17C/490/2015 však zamietnutie jeho určovacej žaloby sťažovateľa o náležitú (vecne orientovanú) súdnu ochranu nejako neoberá. Sťažovateľova zásadná sťažostná námietka je preto nedôvodná.

18. Pokiaľ ide o sťažovateľov odkaz na iné na okresnom súde prebiehajúce konania, v ktorých bola konštatovaná existencia naliehavého právneho záujmu a o určovacej žalobe sťažovateľa bolo rozhodnuté meritórne, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neobjasnil skutkové okolnosti týchto iných vecí, čo bráni prijatiu nespochybniteľného záveru o ich skutkovej a právnej

identite s aktuálne rozhodovanou kauzou, preto zaujatie stanoviska zo strany ústavného súdu k nim by bolo len špekuláciou.

19. Posledná sťažnostná námietka sa zamerala na nedostatočnosť odôvodnenia súdnych rozhodnutí v sťažovateľovej kauze. Ústavný súd tu pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom i dôvodmi návrhu na začatie konania (ústavnej sťažnosti). Sťažovateľ v sťažnostnom petite navrhol vysloviť porušenie svojich označených práv iba dovolacím rozsudkom najvyššieho súdu, preto predmetnú námietku mohol ústavný súd posudzovať len so zreteľom na uvedený dovolací rozsudok. Požiadavky na jeho odôvodnenie pritom vytvára sám dovolateľ, keďže dovolací súd je viazaný rozsahom i dôvodmi dovolania (§ 439 a § 440 Civilného sporového poriadku).

20. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

21. Citovaný ustálený postoj ústavného súdu k požiadavkám na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je teda založený na povinnosti dať odpovede len na otázky, ktoré mali pre vec podstatný význam.

22. Sťažovateľ v dovolaní namietal vady podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, ako aj nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd sa v bode 21 odôvodnenia svojho rozsudku zrozumiteľne vysporiadal so sťažovateľovou kritikou nepripustenia zmeny žaloby okresným súdom. Následne v bode 24 svojho rozsudku najvyšší súd vysvetlil, prečo odôvodnenie odvolacieho rozsudku krajského súdu spĺňa parametre práva na spravodlivý proces v rovine kvality odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu. Odkázal na konkrétne body odôvodnenia rozsudku krajského súdu obsahujúce odpovede na podstatné otázky poskytovanej súdnej ochrany. Pokiaľ teda ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, ústavný súd nezistil žiadne ústavne relevantné defekty odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

23. Pri vysporiadaní sa s nesprávnym právnym posúdením veci najvyšší súd sťažovateľovi zrozumiteľne vysvetlil rozdiel medzi podmienkou pasívnej vecnej legitímácie a naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe. Odkázal na vlastné rozhodnutia dokumentujúce ustálenú judikatúru v predmetnej otázke (body 31 – 33 napadnutého rozsudku). Následne podčiarkol rozhodné okolnosti sťažovateľovej veci (body 34, 35 a 38 napadnutého rozsudku) a vyvodil záver, podľa ktorého odvolací súd rozhodoval o otázke, ktoré je stabilizovane judikovaná najvyšším súdom, a súčasne predmetnú právnu otázku (nedostatok naliehavého právneho záujmu a nedostatok pasívnej vecnej legitímácie) posúdil správne.

24. Ústavný súd na podklade uvedených dôvodov uzatvára, že odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu plne zodpovedá požiadavkám na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplývajúcim

zo základného práva na súdnu ochranu i z práva na spravodlivé súdne konanie. Ani posledná sťažostná námietka preto nie je dôvodná.

25. Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní neidentifikoval žiadne signály odôvodňujúce úvahu o možnom vyhovení ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie, odmietol ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu